

Marcia Willett

Een tuin bij de zee

Uit het Engels vertaald door Ans van der Graaff

VAN HOLKEMA & WARENDORF

Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv, Houten – Antwerpen

Oorspronkelijke titel: *The Sea Garden*
Vertaling: Ans van der Graaff
Omslagontwerp: Johannes Wiebel | punchdesign, München
Omslagfoto: Yana Godenko & Shelli Jensen | Shutterstock.com
Opmaak: ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 00 33355 4 | NUR 302

© 2013 Marcia Willett
© 2014 Nederlandstalige uitgave: Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv,
Houten – Antwerpen
Eerste druk 2014
Oorspronkelijke uitgave: Bantam Press

www.marciawillett.co.uk
www.unieboekspectrum.nl

Van Holkema & Warendorf maakt deel uit van
Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv
Postbus 97, 3990 DB Houten

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 Auteurswet 1912, juncto het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB, Hoofddorp). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken dient men zich tot de uitgever te wenden.

Proloog

Zomer

Reizen, ze is er haar hele leven al dol op. Ze stapt in de trein, wurmt zich tussen de andere reizigers door, vergelijkt haar kaartje met de nummers op de stoelen en zwiert haar kleine koffer in het bagagerek. Het stel van middelbare leeftijd tegenover haar glimlacht wanneer ze bij het raam gaat zitten en ze glimlacht terug, maar hoopt dat ze niet tegen haar zullen beginnen te praten... nog niet. Ze wil eerst even wennen aan het gevoel van het reizen, wachten op de plotselinge schok als de trein in beweging komt, en het beseft dat het station, de hele stad, achter haar in het niets verdwijnt.

Terwijl Jess naar de mensen op het perron kijkt, herinnert ze zich dat ze als klein kind in haar autostoeltje achter in de auto zat, op weg naar de kust. En dat ze jaren later, wanneer ze voor een vrij weekend of voor de vakantie werd opgehaald van kostschool, voorin mocht zitten naast de bestuurder... meestal mam, omdat pap met zijn regiment weg was. Dat kinderlijke gevoel van opwinding bij het vooruitzicht van een reis heeft ze nog net zo sterk.

Voor het raam neemt een meisje van begin twintig afscheid van haar ouders; haar lieve gezichtje vertoont een mengeling van opwinding en kwetsbaarheid. Ze wendt een moed voor die ze niet echt voelt: ja, zegt ze, ze heeft haar kaartje; ja, ze heeft haar mobiele telefoon. Ze laat beide nog eens zien met een overdreven vertoon van geduldige berusting waarmee ze haar ouders geen moment voor de gek houdt. Haar vader buigt voorover om haar te omhelzen. Jess ziet zijn blik vol liefde en bezorgdheid en ervaart plotseling een vertrouwd gevoel van verlatenheid.

Het is acht jaar geleden dat haar vader tijdens zijn uitzending in Bosnië werd gedood, maar het verlies is nog even pijnlijk – nog steeds mist ze die bijzondere soort liefdevolle bezorgdheid die haar fortuinlijke vriendinnen als vanzelfsprekend beschouwen. Ze mist zijn humor, zijn directheid, de diepgewortelde zekerheid dat hij aan haar kant stond.

‘Je moeder is een heel sterke vrouw,’ zeggen de mensen tegen haar. ‘En zo dapper.’ En ja, mam is inderdaad sterk en dapper, maar toen ze een jaar later met haar geliefde, een diplomaat, trouwde en naar Brussel verhuisde, wist Jess dat het eerste deel van haar leven ten einde was: haar kindertijd was voorbij. Toen begonnen de jaren van met de Eurostar naar Brussel reizen; van vakanties in de chique flat dicht bij de EU-gebouwen die zelfs nu nog in de verste verte niet als thuis aanvoelt. Haar moeder heeft het druk met gasten ontvangen, buitenlandse politiek, nieuwe vriendinnen; het is een heel andere wereld dan die van het leger en de familieverblijven. Jess leerde geleidelijk dat ze haar eigen weg moest zoeken. Ze werkte hard op school om te worden toegelaten tot de Universiteit van Bristol om plantkunde te studeren, sloot nieuwe vriendschappen; maar ze miste de ruggensteun van haar vaders liefde, van het besef te worden gesteund, van familie.

Nu ze ouder is, realiseert ze zich dat een deel van haar huidige plezier in reizen voortkomt uit het feit dat een reis haar in staat stelt beslissingen voor zich uit te schuiven en dat die haar bezorgdheid over de toekomst wegneemt. Zolang ze onderweg is, kan ze haar leven in de wacht zetten en puur in het moment bestaan.

Eindelijk vertrekt de trein van Temple Meads en wint hij aan snelheid; Jess houdt haar adem in en het gevoel van blijde verwachting keert terug. Ze heeft het gevoel dat ze aan haar belangrijkste reis tot dusver begint: weg van de universiteit, op weg naar Londen en een nog onbekende toekomst.

Het stel tegenover haar begint al eten uit te pakken – doosjes, pakketjes en tupperwareschaaltjes – alsof ze bang zijn dat ze zouden kunnen omkomen van de honger tussen Bristol en Londen. Nu ze hen wat beter bekijkt ziet ze een zekere gelijkenis: de hangwangen en stevige ronde lichamen doen haar aan Tweedledum en Tweedledee uit *Alice in Wonderland* denken. Ze spreiden het feestmaal uit op het tafeltje tussen hen in en de vrouw kijkt vragend naar Jess alsof ze overweegt haar iets aan te bieden.

Jess is veel te opgetogen om trek te hebben. Ze zou wel willen zeggen: ‘Ik heb een prijs gewonnen. Een heel belangrijke prijs. De David Porteous Botanical Painting Award for Young Artists. Ik ga naar Londen om hem in ontvangst te nemen. Is dat niet geweldig?’

Maar ze zegt het niet; ze zouden misschien denken dat ze zit op te scheppen... of dat ze niet goed wijs is. Ze tuurt in plaats daarvan door het raam naar buiten en vraagt zich af hoe goed ze het er heeft afgebracht met haar examens. Bij de prijs – ze wipt onwillekeurig even op van haar plaats als ze eraan denkt – hoort een cheque van tienduizend pond.

Iedereen – zelfs haar moeder en stiefvader – is daar behoorlijk van onder de indruk. Zijzelf beschouwt het als een

adempauze, een kans om te onderzoeken of ze een carrière als artiest zou kunnen nastreven in plaats van te gaan lesgeven, zoals ze van plan was. Haar stiefvader is nog steeds de mening toegedaan dat ze meteen aan de lerarenopleiding moet beginnen.

‘Je kunt toch in je vrije tijd schilderen,’ zegt hij, alsof schilderen maar een hobby voor haar is, iets wat ze erbij kan doen. Wanneer ze hem haar liefde voor de schilderkunst probeert uit te leggen, herinnert hij haar eraan dat Anthony Trollope al zijn boeken schreef na een dag hard werken op het postkantoor. Haar stiefvader is saai en belerend en ze wil soms wel tegen hem schreeuwen. Haar moeder kijkt altijd bezorgd maar streng tijdens dergelijke confrontaties, die steeds vaker voorkomen sinds Jess van school is gegaan, en Jess weet dat ze niet haar kant zal kiezen.

‘Ik vind dat je naar hem moet luisteren, Jess,’ zegt ze, geïrriteerd door de dreiging van ruzie en de verstoring van de zorgvuldig bewaarde vrede in deze zeer rustige omgeving. ‘Hij zou niet zijn waar hij nu is als...’

En Jess luistert beleefd naar hem – en wordt onvermijdelijk herinnerd aan die figuur in de tv-serie over Reggie Perrin: ‘Heb ik gelijk, of heb ik gelijk!’ – en doet dan toch haar eigen zin. In dit geval denkt ze erover een jaar te stoppen om voort te bouwen op dit bijzondere succes.

Zelfs de aanblik van Tweedledum en Tweedledee die zich gestaag door hun boterhammen, gebak en chocola heen eten kan haar absolute vreugde nu niet bederven. Haar gedachten gaan wat bezorgd naar de nieuwe jurk in de koffer op het rek boven haar hoofd – zou die geschikt zijn voor een presentatie? – en naar haar telefoongesprek met Kate Porteous, de weduwe van David Porteous. Ze klonk vriendelijk, enthousiast over de prijs, en leek zich erop te verheugen haar te ontmoeten; Jess was blij geweest met het telefoontje.

‘Laten we elkaar voor de presentatie ontmoeten,’ stelde Kate voor. ‘Wat vind je daarvan? Of heb je het te druk met je familie?’

‘Nee,’ antwoordde Jess enigszins gegeneerd. Er is geen naaste familie in de buurt om haar te steunen, aan te moedigen of in haar vreugde te delen – geen broers of zussen, geen neven of nichten; haar enige nog levende grootouder woont in Australië. En ze heeft geen zin om te vertellen dat haar moeder het te druk heeft met een of andere diplomatieke ceremonie om over te komen voor de presentatie. ‘Maar twee vriendinnen van de universiteit zullen wel bij de ceremonie aanwezig zijn.’

‘Geweldig. Luister, ik geef je mijn adres. De dochter van David heeft zijn atelier aangehouden en ik mag het van haar gebruiken als ik in Londen ben. Ik was zijn tweede vrouw, zie je. Wanneer reis je naar Londen? Ik vertrek de dag ervoor uit Cornwall...’

Ze praatten nog een poosje door en de afspraak werd bezegeld. Jess zou Kate ontmoeten in het atelier van David – écht, zijn atelier, waar hij het grootste deel van zijn werk heeft gedaan – en daarna zouden ze samen wat gaan eten en het erover hebben hoe het was geweest om met de grote kunstenaar samen te leven. Het is de kers op de taart. Jess bijt op haar lip om te voorkomen dat ze als een idioot gaat zitten grinniken van plezier.

Tweedledee en Tweedledum lessen nu hun dorst met frisdrank uit blikjes. Dicht tegen elkaar aan zitten ze te zweten en onbehaaglijk heen en weer te schuiven. Jess leunt in haar hoekje achterover en kijkt naar het voorbijglijdende landschap. De reis is begonnen.

Ongeveer tegelijkertijd passeert Kates trein vanuit Cornwall het Bolitho-viaduct en ziet ze een jonge vrouw met twee

kleine jongens in het veld beneden haar. Ze staan naast elkaar omhoog te kijken en zwaaien verwoed naar de trein. In een impuls buigt ze naar voren en zwaait ze terug. De kleine jongens springen op en zwaaien nu met beide handen; Kate hoopt dat ze haar gezien hebben en verdubbelt haar inspanningen.

Ze leunt weer achterover, zich bewust van de verbaasde blik van de man tegenover haar. Tot haar opluchting pakt hij een krant uit zijn aktetas. Ze heeft geen zin om een gesprek te voeren en haar daden uit te leggen. In plaats daarvan gaan haar gedachten naar het verleden, naar picknicks en uitstapjes toen haar tweelingzoons nog klein waren: lange wandelingen over Dartmoor, middagen aan het strand. In die herinneringen zijn ze altijd met zijn drieën: Guy, Giles en zij. Zelfs in de herinneringen van voor de echtscheiding is Mark zelden bij hen. Zijn onderzeeër was waarschijnlijk op zee of lag in een buitenlandse haven. Na de scheiding, jaren later, toen Guy en Giles op de universiteit zaten, was er David, met wie ze vijftien gelukkige jaren deelde in haar huis aan de rand van Tavistock en in zijn atelier in Londen. Ze ontmoette artiesten, fotografen, acteurs, genoot van premières, privétoonstellingen, galeriefeestjes: het was een heel andere wereld dan die van de marine en de familieverblijven.

En nu zijn Guy en Giles getrouwd en hebben ze zelf kinderen en is David dood... en zij is op weg naar Londen om Jess Penhaligon te ontmoeten, die zijn Botanical Painting Award heeft gewonnen.

‘Geen familie van de actrice?’ vroeg Kate, die de naam bekend voorkwam. Jess klonk verbaasd en zei nee, voor zover ze wist had ze geen actrices in de familie.

Het is wel triest, denkt Kate, dat er geen familie van Jess naar de ceremonie komt. Het was duidelijk dat ze er niet over wilde praten, hoewel Jess toen Kate vertelde dat ze van-

uit Cornwall naar Londen zou reizen, zei: ‘Cornwall? Mijn vaders familie komt uit Cornwall. Mijn grootvader zat bij de marine. Woont u daar?’

Kate legde uit dat ze na Davids overlijden het huis in Tavistock had verkocht en sinds drie jaar een huisje van een vriend aan de noordkust van Cornwall huurde. Ze praatten erover hoe het was om met een kunstenaar getrouwd te zijn en hoe moeilijk het was om de kost te verdienen en Jess zei vol trots – zij het wat verlegen – dat ze een nieuwe ambitie had: erkend worden door de Society of Botanical Artists. Kate glimlacht in zichzelf terwijl de trein naar Plymouth rijdt. Het is een hele ambitie, maar Jess zou die best eens kunnen waarmaken.

Terwijl de man tegenover haar de pagina’s van zijn krant omslaat en de trolley met verfrissingen ratelend naderbij komt, laat iets wat Jess heeft gezegd Kate niet meer los. Het blijft aan haar knagen terwijl ze koffie bestelt en aan het huisje in Tavistock denkt dat ze heeft gekocht. Ze heeft zich ervan laten overtuigen dat ze weer moest kopen nu de prijzen laag zijn en ze weet dat het verstandig is, maar ze is er niet zo zeker van dat ze de verantwoordelijkheid van een huis voor de verhuur wil en ze kan maar niet beslissen of ze zelf terug wil verhuizen naar Tavistock. Ze vind het prettig wonen aan de noordkust, vlak bij de zee, en binnen loopafstand van schrijver Bruno Trevannion – huisbaas, vriend, minnaar.

Haar vriendschap met Bruno is de afgelopen jaren, sinds David is overleden en Guy met zijn gezinnetje naar Canada is vertrokken om bij zijn vader op de werf te gaan werken, heel belangrijk voor haar geworden. Ze mist Guy, Gemma en hun zoontjes en maakt zich zorgen dat hun relatie – die een deuk had opgelopen voor ze vertrokken – nog slechter is geworden nu Gemma zo ver van huis is, met alleen het ge-

zelschap van twee zulke gereserveerde mannen. Haar eigen huwelijk liep spaak door Marks gebrek aan warmte, zijn afstandelijke onverschilligheid en scherpe tong, en hoewel Guy niet precies hetzelfde is als zijn vader, zijn er toch wel zoveel overeenkomsten dat Kate vreest dat de geschiedenis zich zou kunnen herhalen.

Ze nipt van haar koffie en denkt weer aan Jess. Wanneer de trein langzaam over Brunels ijzeren brug ratelt, kijkt Kate uit over de Hamoaze, waar het wemelt van de kleine zeilen en waar de veerboot heen en weer vaart tussen Torpoint en Devonport. Als ze de andere kant op kijkt, voorbij de brug voor het autoverkeer, ziet ze de vertrouwde imponerende voorgevel van Johnnie Trehearnes herenhuis op de oever van de Tamar, en plotseling ziet ze het verband met de zeurende gedachte in haar hoofd en Jess Penhaligon. Kate herinnert zich dat Jess zei: 'Mijn vaders familie komt uit Cornwall. Mijn grootvader zat bij de marine.' Ze vraagt zich af of haar grootouders Mike en Juliet Penhaligon zouden kunnen zijn. Mike voer veertig jaar geleden op onderzeeërs, net als Mark, en de Trehearnes mochten hem graag. De oude Dickie Trehearne was destijds vlagofficier bij de onderzeedienst en de feesten in het elegante oude huis boven de Tamar waren legendarisch.

Alle jonge cadetten kenden Al en Johnnie Trehearne. Eeuwenlang waren de Trehearnes zeelieden, handelaren en koopvaarders geweest en Dickie en zijn zoons hielden de traditie in ere door bij de Koninklijke Marine te gaan. Toen hij geridderd werd, gaf Dickie een geweldig feest zowel binnen als buiten het huis, in de zeetuin. Het duurde tot vroeg in de ochtend.

Kate zucht bij de herinnering; het was een fantastische avond. Als ze vooroverbuigt om nog een glimp van het huis op te vangen ziet ze de schaduwen van het verleden: jonge officieren in uniform, meisjes in lange jurken. Ze voelt de

scherpe pijn van de nostalgie; ze hoort de echo van namen als bij een appel en mompelt ze zacht voor zich heen: Al en Johnnie Trehearne, Mike Penhaligon, Freddy Grenville...

Die zaterdag van het feest, zoveel jaren geleden, reisde ze via deze zelfde spoorlijn van Penzance naar Plymouth. Ze voelde zich verlegen, opgelaten zelfs, en had gearzeld of ze de uitnodiging wel zou aannemen.

‘Ga nou niet zitten dubben,’ had Cass haar gewaarschuwd. ‘Ik weet dat Mark niet uitgenodigd is, maar dat is omdat hij niet tot de klik van de Trehearnes behoort. En wat dan nog? Je bent nog niet met hem verloofd. Hemeltje, je kent hem pas een paar weken. Ga gewoon mee en geniet ervan. Ze hebben altijd extra meisjes nodig en het is een heel groot feest. Dickie Trehearne is net gepromoveerd tot de rang van vlagofficier en tot ridder geslagen en hij heeft massa’s jonge officieren uitgenodigd. Je zult vast dol zijn op Johnnie Trehearne. Je hebt hem tijdens het Zomerbal ontmoet, weet je nog? Nou, hoe dan ook, Tom en ik gaan erheen en ik weet zeker dat je het heerlijk zult vinden daar aan de Tamar.’

De knappe, blonde, ondeugende Cass was haar beste vriendin. De vijf jaren die ze samen aan de noordkust van Somerset op kostschool hadden gezeten, hadden een sterke band gesmeed en de beide meisjes waren vastbesloten de vriendschap na hun schooltijd voort te zetten. Nu Cass de jonge marineofficier Tom Wivenhoe had ontmoet en verliefd op hem begon te worden, vond ze dat Kate ook deel moest gaan uitmaken van het marinewereldje. Het kwam door Cass dat Kate een paar weken geleden was uitgenodigd voor het Zomerbal in Dartmouth... en nu voor het feest van de Trehearnes.

Toen ze die zomer de reis vanuit St Just maakte, vroeg Kate zich af of Cass er misschien al spijt van had dat ze haar aan Mark had voorgesteld. Tom en Mark zaten in hetzelfde huis

op het Royal Naval College en hadden allebei de ambitie op duikboten te gaan varen, maar waren niet echt goede vrienden. Mark was gereserveerd, stil, een beetje een eenling; Tom was extravert, luidruchtig, en hield van drukte. Het was puur geluk voor Kate dat Marks beoogde partner voor het feest haar enkel had verzwikt en dat Tom – daartoe aangespoord door Cass – Mark had verteld dat Cass een heel knappe vriendin had die met plezier de plaats van het onfortuinlijke meisje zou innemen.

Het van hoog op de rivier uitkijkende Royal Naval College, de rivier zelf, de baljurken, de uniformen, de marineband die bij zonsondergang op het halfdek speelde... het Zomerbal was het meest romantische feest geweest dat Kate ooit had bezocht; ze kon zich niets magnifiekers voorstellen. Ze was op slag verliefd geworden; op Dartmouth, de rivier, de marine... en op de lange, knappe Mark, die de belichaming van al dat prachtigs leek te zijn.

Misschien had Cass wel gelijk, dacht Kate. Mark en zij hadden telefoonnummers en adressen uitgewisseld en ze planden een ontmoeting, maar ze was nog altijd vrij om naar een feest te gaan. Ze was absoluut niets aan hem verplicht en het zou idioot zijn om een dergelijke kans te laten schieten. Mark zou er misschien zelfs van onder de indruk zijn dat ze voor het feest van zo'n populaire hooggeplaatste officier was uitgenodigd. Cass had gelijk: het werd vast leuk en ze zou er spijt van krijgen als ze niet ging.

Toen ze echter met haar koffer tegen zich aan geklemd en hopen dat haar linnen hemdjurk niet te zeer gekreukt was uit de trein stapte, werd ze door spanning gegrepen. Ze kende niemand anders dan Cass – en Tom, zij het ook nog niet erg goed – en zou zich helemaal niet op haar gemak voelen. Ze wilde maar dat ze niet was gekomen en overwoog zelfs om de veiligheid van de trein weer op te zoeken, toen